

HANDLÄGGARE/ENHET
Ekonomisk politik och
arbetsmarknad
Monika Arvidsson/bie

DATUM
2011-10-31

DIARIENUMMER
20110355

ERT DATUM
2011-07-12

ER REFERENS
5B2011/5155/EU-kansliet

Statsrådsberedningen
Kansliet för samordning av EU-frågor
Beatrice Hernqvist
Rosenbad 4
103 33 Stockholm

Departementspromemorian Godkännande av Europeiska rådets beslut om ändring av artikel 136 i EUF-fördraget — stabilitetsmekanism för euroländer (Ds 2011:25)

Bakgrund

I mars beslutade europeiska rådet om införande av en permanent stabilitetsmekanism för euroländerna. Förutsatt att alla EUs medlemsländer godkänner beslutet, träder detta i kraft 1 januari 2013.

Promemorians förslag består i att svenska riksdagen ska godkänna en ändring i fördraget om europeiska unionens funktionssätt. Artikel 136 som det gäller, omfattar enbart euroländer. Ändringen skulle möjliggöra inrättandet av en permanent stabilitetsmekanism.

Det är meningen att den Europeiska stabilitetsmekanismen, ESM, ska ersätta de två mekanismer (den europeiska finansiella stabilitetsmekanismen och den europeiska stabiliseringsfaciliteten) som inrättades som tillfällig stödfunktion i spåren av den ekonomiska krisen. Det övergripande syftet med ESM, är att långsiktigt gynna finansiell stabilitet och därigenom begränsa negativa följd effekter på sysselsättning och tillväxt.

Den föreslagna ändringen sägs inte påverka artikel 125, som fastställer principen om att varje EU-medlemsstat själv ansvarar för sina offentliga finanser. Garantin för detta, menar man finns i strikta villkor som ställs för att ett land ska kunna få stöd via mekanismen, att stödet är temporärt, samt att stöd endast är möjligt då inga andra medel finns och stabiliteten i euroområdet som helhet är hotad.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

ESMs kapital kommer till att börja med uppgå till 700 miljarder euro, varav 80 miljarder inbetalt kapital och 620 miljarder i garantikapital. Medlemsstaternas andel grundas på befolkningsmängd och bruttonationalprodukt. Stöd kommer att ges i form av lån eller köp av statsobligationer. Utlåningskapaciteten, som ska ses över vart femte år, ska uppgå till 500 miljarder euro.

För att en stat ska kunna få stöd via ESM krävs att det föreligger en risk för stabiliteten för hela euroområdet. Strikta villkor i linje med internationella valutafondens, IMF:s, modell kommer att ställas på mottagarstaten att snabbt återställa förtroendet för landets ekonomi.

LOs synpunkter

Euroområdet är via sin gemensamma penningpolitik direkt beroende av medlemmarnas ekonomiska utveckling och indirekt beroende av respektive medlems förmåga att hantera krissituationer. Även små ekonomier som Grekland kan bevisligen påverka stabiliteten i euroområdet. Euroländernas alltmer sammanflätade ekonomier gör det inte osannolikt att situationer där mekanismen behövs allt oftare uppstår. Med detta följer ökade krav på stabiliseringspolitiken. Därför är det rimligt att möjliggöra en permanent mekanism för att hantera framtida ekonomiska kriser inom euroområdet. En sådan kan bidra till ökad stabilitet för tillväxt och sysselsättning.

Att stöd till länder ska lämnas endast till strikta villkor är en nödvändighet för att begränsa risken för överdrivet risktagande, s k moral hazard. Men då dessa strikta villkor är förhandlingsbara och då åtaganden inom eurosamarbetet till stor del avgörs av politiska ställningstaganden, dvs att det inte enbart är realekonomiska faktorer som avgör, är det likväl svårt att helt bortse från risken för överdrivet risktagande inom ramen för det tänkta förfarandet. Med beaktande av detta, så bör euroländerna tillse att en tydlig och stringent tillämpning upprättas i syfte att så långt det är möjligt begränsa detta tillkortakommande.

Det finns också en uppenbar motsägelse mellan principen om medlemsstaters egna ansvar för sina ekonomier och att EU-kommissionen, ECB och IMF inom ramen för ESM, de facto går i god för den enskilda statens offentliga finanser.

Då villkor ska ställas enligt IMF:s modell för lån till länder, ger erfarenheten viss anledning till oro. Budgetanering, som har varit den ekonomiskpolitiska prioriteringen under senare år, är en del av lösningen för stater med svaga offentliga finanser för att komma till rätta med makroekonomiska obalanser. En annan del av lösningen är att via finanspolitik och penningpolitik upprätthålla aggregerad efterfrågan och begränsa nedgångar i sysselsättningen. Detta sista är avgörande för en stabil utveckling av tillväxt och sysselsättning över tid, samt begränsar sociala kostnader under ekonomiska nedgångar.

Med detta sagt vill LO poängtera vikten av att EU upprättar ett socialt protokoll. Det är också ett krav som framförts av Europafacket vid tidigare tillfällen och i ljuset av de senaste årens ekonomisk nedgång.

För att säkerställa en socialt hållbar utveckling över konjunkturcykler, är det nödvändigt att jämställa löntagarna behov av social trygghet med marknadens krav på trygg ekonomisk utveckling. Dessa två är kommunicerande kärl, stora nedgångar i i sysselsättning har negativ effekt på inkomster och allmän efterfrågan, vilket i förlängningen bromsar tillväxten. Att ta hänsyn till detta i makroekonomiska anpassningsprogram för att skapa förutsättningar för en stabil ekonomisk utveckling i euroområdet, är därför av största vikt.

Med dessa reservationer i beaktande, tillstyrker LO att Sveriges riksdag röstar för en fördragsändring som möjliggör inrättandet av ESM.

Landsorganisationen i Sverige
Stockholm som ovan

Wanja Lundby-Wedin

Monika Arvidsson